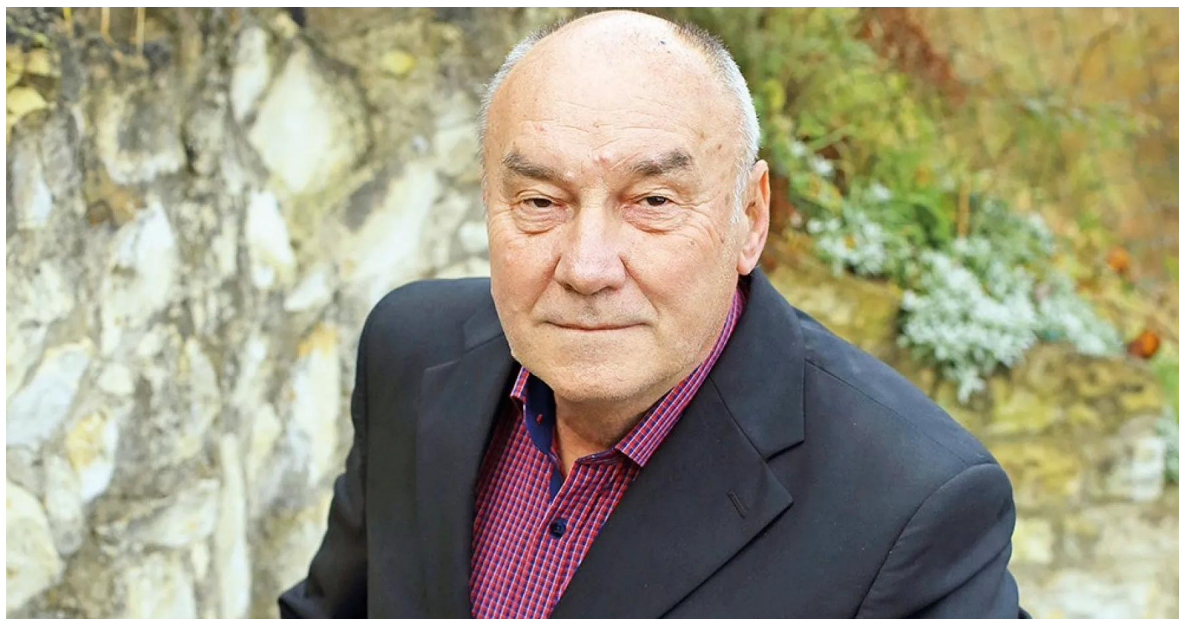

„Cvičili nás na rozvědčíky. Ať generál Pavel sebere odvahu a přizná to“

- CZ24 News | 1. listopadu 2022

ČESKO: Kolem předlistopadové minulosti favorita prezidentské volby je po minulém týdnu snad o něco jasněji. Jak známo, generál Petr Pavel tvrdí, že zpravodajský kurz u vojenské rozvědky (Zpravodajská správa generálního štábu) od roku 1988 studoval proto, aby se stal normálním vojenským diplomatem na některé z našich ambasád. S tvrzením, že to je věčně nesmysl, vystoupil na titulní stránce deníku Právo někdejší Pavlův spolužák Pavel Beneš. Podle něho byl charakter jejich postgraduálního studia jednoznačně rozvědčický. Beneš připojil i vzpomínku na to, jaké měl v základní organizaci KSČ potíže, když se před spolužáky zastal opoziční petice Několik vět. Předsedou ZO KSČ byl Petr Pavel.

Ten se k věčné podstatě Benešova vystoupení nevyjádřil, místo toho mluví o pomluvách a jakési očerňující kampani proti němu. Na web si pověsil dvě dobrozdání od bývalých spolužáků Pavla Zůny (později zástupce ředitele Vojenského zpravodajství) a Jaroslava Gofjára, později ředitele Vojenské zpravodajské služby na Slovensku. K charakteru studia se Zůna ani Gofjář nevyjadřují nijak, k incidentu kolem Několika vět oba povšechně mluví o tom, že shora přicházely tlaky, aby frekventanti opoziční petici odsoudili, čemuž se frekventanti – včetně Petra Pavla – vyhnuli. O tom, zda proběhl Benešův incident s Několika větami, se od generála nedovídáme nic. I jeho volební tým zachovává mlčení, kromě odkazu na obecné stanovisko od něho redakce Echa nic konkrétního ke svědectví Pavla Beneše nezískala. A co na to všechno Pavel Beneš?

“Rozhodně nás Petr Pavel vedl nejen vojensky, ale i politicky, to bezesporu,” říká Pavel Beneš, Pavlův spolužák z rozvědčické školy. Foto: Jan Zatorsky

Můžete nejdřív vylicít, jak jste se do toho utajovaného zpravodajského kurzu dostal vy? Jak na vás vůbec káplí?

Kurz byl tříletý, samozřejmě mu předcházelo období, kdy nás prověřovali. Mluvím teď za sebe, na žádném přípravném pohovoru s ostatními jsem nebyl. Tou dobou jsem byl náčelníkem výzbrojní služby 3. motostřeleckého pluku. První návštěva byla nečekaná. Člověk ze Zpravodajské správy, což byla vojenská rozvědka, za mnou přišel domů – bydlel jsem v Lounech, tam byla i moje posádka –

a řekl mi ještě docela obecně, že prý mám nějaké dovednosti zajímavé pro speciální služby. Neřekl přímo, že budu dělat rozvědčíka. Ale že bych nad tím měl začít přemýšlet. Po nějaké době si mě zavolali do kanceláře Vojenské kontrarozvědky (VKR) u nás na útvaru. Udělali se mnou pohovor, jak jsem spokojen na pracovišti, co bych říkal tomu, kdybych se musel někam přestěhovat. Měl jsem v té době malou dceru a druhá byla na cestě. Ale jako voják z povolání jste smířen s myšlenkou, že se stěhujete, kam vám řeknou. Po nějaké době přišel pro změnu opět člověk ze Zpravodajské správy, že už se budeme bavit konkrétněji. A že by to byla příprava na práci v zahraničí, podmíněná zvládnutím cizího jazyka, a během studia že by následovala další specializace. Následoval opět pohovor na VKR u nás v pluku, kde se ptali, jestli jsem schopen přijmout myšlenku, že bych občas musel na někoho něco říct. Odpověděl jsem, že tuto ambici nemám, že jsem odborník na zbraně a munici. Oni jako že dobrý. Samozřejmě při takovém sezení podepisujete spoustu věcí. Jestli jsem podepsal nějaký vázací akt spolupráce, to dneska ani neumím říct. Domnívám se, že ne. Ale kdyby mi nějaký historik tvrdil opak, tak asi připustím, že ano. Z každého takového pohovoru se dělal protokol. Verifikovali si manželku, následovaly psychotesty, IQ testy, fyzické testy. Následoval kádrový rozkaz, a já byl vyslán.

Říkali vám během těchto námluv výslovně, že se počítá s výjezdem do zahraničí?

No jistě. Řekli: Budete připravováni pro práci v zahraničí, měli byste se stát očima vojenských přidělců při výkonu zpravodajské činnosti. A my vás k tomu naučíme nějaké dovednosti.

Použil jste slovo rozkaz. Měl jste tehdy možnost do kurzu nenastoupit?

Ano, to jsem měl. V armádě jsou rozkazy, které musíte splnit bezpodmínečně, a pak jsou věci, které sice dostanete rozkazem, ale jenom když jste je předtím přijal dobrovolně. V tomto případě to byl rozkaz na základě domluvy. Kdybych nešel, nestane se vůbec nic. Já jsem měl u pluku, k němuž jsem nastoupil v roce 1984, nastartovanou kariéru jako technik, dělal jsem náčelníka výzbrojní služby a do tří let bych byl třeba na divizi nebo jinde. Účastnil jsem se zlepšovatelského hnutí, měl jsem neskutečně plusových bodů. Přispíval jsem do Československého armádního filmu. Vymyslel jsem zlepšovák na vybíjení tanku T-72. U sedmdesátdivojky máte dělenou municí. Nejdřív zarážíte střelu, po ní jde nábojka. Když nevystřelíte, musí se to pracně vybit. U T-72 to bylo složitější, nábojku si vytáhl tank sám, ale na střelu jsme museli vyvinout speciální tyč, na tu se nasoukaly kroužky a přes matku se střela vytáhla ven. O rok později jsme zase vyvinuli přístroj, který pomáhal dělostřelcům šetřit při cvičení pravou municí, lidově řečeno: díky němu stříleli menšími náboji. Nebo jsem překládal ruskou dokumentaci k BVP-2 (*BVP - bojové vozidlo pěchoty, pozn. red.*), což byl tehdy nový stroj, já tu dokumentaci překládal, aby s tím bévépěčkem naši vojáci mohli pracovat. Nakonec jsem vojáky učil střílet z fagotu, což byla protitanková střela druhé generace.

Proč to povídám? Abych ukázal, že před nástupem do kurzu jsem neměl čas učit se ani francouzsky, ani anglicky. Sám jsem byl z toho, že mě přidělili na francouzštinu, mírně vykoledenej, ale řekli mi: Měl jste dobré výsledky v IQ testu, půjdete na francouzštinu. To byl záhul. Ostatní v naší francouzské skupině byli lepší, buď že měli jazykové vlohy, nebo už předtím ten jazyk cvičili. Já ne a stálo mě to velké úsilí. Nicméně jsem ten první rok, což byl víceméně kurz francouzštiny, absolvoval. Během prvního ročníku jsme k jazyku měli ještě nějaké vojenské předměty, jako byla nauka o cizích armádách, měli jsme samozřejmě politické vědy, marxismus-leninismus. Pro pořádek dodám, že ve všech třech jazykových skupinách jsme se kromě svého jazyka učili ruštinu. My jsme se měli stát vojenskými zpravodajci Varšavské smlouvy. Vštěpovali nám, že spolupracující výzvědné služby naší StB jsou především KGB a východoněmecká Stasi.

Kde jste bydleli?

V Brně na Dobrovského internátu, kde jsme měli vyčleněné svoje patro, odděleně od ostatních. Petr

Pavel bydlel na pokoji s kolegou Zůnou a já s kolegou Gofjářem. V září 1989 jsme se přesunuli do Prahy a začala další etapa kurzu. V Praze už jsme chodili v civilu a už nás učili předměty zaměřené na zpravodajskou činnost. Bydleli jsme v konspiračních bytech, v paneláku naproti vršovické Koh-i-noorce.

Ty byty byly rozseté mezi byty normálních civilů?

Ano. Každopádně jsme neměli za úkol je potkávat, naopak nás instruovali, abychom potkávání s místními minimalizovali. Čím méně nás někdo viděl, tím líp. V tom paneláku byly balkony, které byly zároveň chodbami. Nesměli jsme do domu vcházet v hloučcích. Podle instrukce se vcházelo postupně. Bylo nám řečeno: Jsou to konspirační byty, nepřejeme si, aby to někdo věděl. Což souviselo i s tím, že jsme museli chodit zásadně v obleku. Jak by asi vypadalo, kdyby do paneláku přicházela skupina mužů v obleku? Džíny, obecně volnější styl jsme směli použít, když jsme šli na schůzku a věděli, že ten člověk bude oblečený podobně. Dostali jsme občanské průkazy s krycími jmény a začali jsme se chovat jako občané s novou identitou. Já dostal občanku na jméno Pavel Benda, pan pozdější generál na jméno Pavel Pávek. Vojenský průkaz – což jinak měli vojáci místo normálního občanského průkazu – v Praze už jsme vůbec nesměli používat, ten nám odebrali. Krycí jméno nám taky určili oni, dostali jsme je už v Brně. Samozřejmě že to, že Pávek se ve skutečnosti jmenuje Petr Pavel, jsem věděl, znal jsem pravá jména i u dalších z naší franštinářské skupiny. Na druhou stranu ve službách nikdy není zájem, abyste se s kolegy poznali blízko, to rozhodně ne. Takže jsme se jakžtakž znali v jazykových skupinách mezi sebou, já jsem znal francouzštináře – Pavla, Zůnu, Gofjára a ještě asi pět dalších. Naopak třeba němčináře jsem v podstatě neznal vůbec. V Praze už po nás chtěli, abychom se navzájem oslovovali novými příjmeními. Mimochodem, u nového jména musela být shodná se skutečným jménem tuším první tři písmena.

Bývalý rozvědčík Vladimír Mohyla ve své knize píše, že to se dělalo proto, aby se dal zamaskovat omyl, kdyby se člověk zapomněl a podepsal se někde pravým jménem.

Takhle nám to taky řekli.

Co vás učili ze zpravodajské činnosti?

Například jsme měli za úkol naučit se získávat lidi. Ne každý dokáže zavést řeč s neznámým člověkem, takže jedním z úkolů bylo vybrat si neznámého člověka a nějak docílit toho, že vás pozve domů. Vy si s ním popovídáte, zjistíte, kdo to je, jaké má zájmy, kde bydlí. Údaje pak vaši školitelé verifikují.

Můžete navazování kontaktu s neznámým přiblížit na konkrétním příkladě?

Našel jsem pána, co měl rád ptáčky. Seděl na lavičce, krmil ptáčky, sedl jsem si k němu, on potřeboval s něčím pomoci. Došli jsme k tomu, že ho zajímá ornitologie. Já říkám: A vy chováte nějaké ptáčky doma? A mohl bych se přijít podívat? Tak jsem se dostal k němu do bytu. Byl to pochopitelně normální civilista a neměl tušení o skutečném cíli mé návštěvy. Nevěděl, že je cvičný materiál. Prostě jste o takovém člověku musel zjistit, kdo to je, jak se jmenuje, kde bydlí, abychom ho následně mohli zverifikovat. Jistěže kdyby to byla už skutečná rozvědná práce, musíte po tom člověku v další fázi chtít, aby pro vás něco udělal, atd. Tím testujete, jestli se hodí pro spolupráci. S pánem zajímavícím se o ptáčky jsem se už nikdy neviděl. Byli jsme ve škole a já měl splněný úkol v předmětu o pronikání do zájmového prostředí. Taky nám avizovali, že se budeme muset naučit proniknout do prostředí homosexuálů, ti se scházeli v jedné restauraci na ulici 28. října v centru Prahy. To jsem říkal, že na to teda nemám.

Jaké další rozvědčické dovednosti vás učili?

Nebo jsme dostali za úkol pěšky přejít z jedné části Prahy do jiné a zjišťovat, jestli nás přitom někdo sleduje. Když sledovače odhalím, nesmím mu dát najevo, že o něm vím. Naši měli dohodnuté, že za námi půjdou sledovači Státní bezpečnosti. Jako člověk, který ví, že za ním někdo jde, si různě pomáháte. Jdete po ulici a najednou zahrajete, jako že jste si na něco vzpomněl, a vykročíte nazpět. Přitom si vštěpujete do paměti obličej lidí, které jste právě na chodníku potkal. Pak ve výkladní skříni, ze zpětných zrcátek u aut, na přechodu sledujete, jestli někdo z nich za vámi nejde. Zpomalíte, nebo naopak zrychlíte a sledujete, jestli někdo za vámi dělá totéž. Nebo jsme se učili zakládat mrtvou schránku, zфотографovat materiály, vložit je do schránky. Musel jste si vytipovat lokalitu, byla to taková předzvěst dnešních kešek. Tak tohle nás tam učili, běžnou činnost zpravodajců, co to povídám, běžnou činnost tlumočnicků a překladatelů (*narážka na protokol z října 1989 o pohovoru zpravodajců se ženou Petra Pavla, která v Prostějově žila v přesvědčení, že manžel v Praze studuje na tlumočnicko-překladačce – pozn. red.*).

Měli jste instrukce pro volný čas, že třeba ani sám nesmíte chodit do hospod, abyste se neopil a něco nevyzradil?

To ne, když jsem jednou měl falešnou identitu, tak co bych se omezoval, že? A že by člověk něco vykecal, s tím se nepočítalo, to by byl hrubý přestupek. Nezvládaný alkohol, ženy v tom smyslu, že byste byl přelétavý, to všechno byl z jejich hlediska vážný problém. Přirozeně. Že jsem utíkal domů za rodinou, nebyl takový průsvih, jako kdybych utíkal za milenkou. Kvůli nedovoleným odjezdům do Loun jsem nakonec mohl po vážné výtce pokračovat dál. Zjistit, že mám někde nemanželský vztah, to by se se mnou rychle rozešli. My jsme vždycky všichni večer, po konci školy, odjížděli od Národního divadla tramvají do těch našich konspiračních bytů. A já, že jsem měl doma malou holčičku, jsem se občas otočil a místo do Vršovic jsem jel na Florenc a odtamtud autobusem do Loun. Petr Pavel na to s Gofjářem, ten se mnou bydlel v bytě i v Praze, přišli a začal problém. Že já jezdím – a oni ne. Vyvrcholilo to tím, že jednou jsem měl mít pohotovost o víkendu, a zase jsem byl v Lounech. Tak mě jako loajální vojáci naprášili mému vedoucímu.

Tady se dá namítnout, že tohle zrovna není případ loajality k režimu, ale k vojenskému řádu.

Jasně, tak když dneska o sobě tvrdí, že byl pomýlený, je otázka, jestli i ten vojenský řád, který proti mně hájil, nebyl pomýlený. Většinu dne nám zabrala výuka ve škole, Pavel hodně chodil sportovat, pořád před námi pronášel, že si dal třicet bazénů, padesát bazénů a podobně. On byl takový až strážce našeho morálního chování, pravidelně měl brífinky se svým vedoucím pracovníkem z Vojenské akademie.

A ta základní organizace KSČ, jejímž byl předsedou, byla ZO KSČ pro váš ročník?

Ano, pro těch 27 lidí v ročníku. V kurzu bylo členství v KSČ podmínkou, takže on měl poměrně silnou základní organizaci. On nám všem 27 velel, jmenovalo se to velitel studijní skupiny.

Měli jste stranické schůze?

Ano, zhruba jednou za měsíc. Řešily se na nich hlavně studijní výsledky.

Pětiminutovky o situaci ve světě jste taky měli?

Rozhodně nás Petr Pavel vedl nejen vojensky, ale i politicky, to bezesporu.

[ZDROJ](#)